

Ռ.Ա.Կ. ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԸ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ՄԷՁ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ՀԵՏ



Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Գերագոյն Խորհուրդի պատուիրակութիւնը գլխաւորութեամբ ատենապետ ընկեր Վարդան Նազիրեանի, Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Արմէն Սարգսեանի մայրաքաղաք Ուաշինկթըն այցելութեան պատեհ առիթէն օգտուելով, ունեցաւ պաշտօնական այցելութիւն Հայաստանի դեսպանատան մէջ, Յունիս 28, Հինգշաբթի օր յետ միջօրէին: Հանդիպման ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Ուաշինկթընի մօտ Հայաստանի դեսպան Գրիգոր Յովհաննիսեան: Նման հանդիպում մը տեղի ունեցած էր Պարոն Նախագահին հետ Երեւանի մէջ Մայիս 21ին:

Յետ Թաւշեայ Յեղափոխութեան տեղի ունեցող բարելաւումներու լոյսին տակ ՌԱԿԻ ներկայացուցիչները հայրենաբնակ մեր ժողովուրդն ու սփիւրջահայ զանգուածները հետաքրքրող հարցեր տուին, ինչպէս՝ դատական ատենաներու մէջ արդար դատավարութիւն, տնտեսական աշխարհի մէջ անկաշկանդ առեւտուրի գործադրութիւն, միջպետական յարաբերութիւններու լոյսին տակ նոր յարաբերութիւններու զարգացումներ, ազգային ապահովութեան սպառնացող

Շարունակութիւնը էջ 4

Հոգևոր իշխանությունն էլ ե՞ն ուզում գավթել.

Լիա Ավետիսյան

Օրերս մի խումբ հոգևորականներ բողոքի ակցիաներ կազմակերպեցին պահանջելով Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդի հրաժարականը: Նախօրէին կաթողիկոսը հանդիպեց և զրուցեց իր հրաժարականը պահանջող անձանց հետ, սակայն վերջիններս պահանջն անփոփոխ մնաց:



Գրող, հրապարակախոս ԼԻԱ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ Հայ Չայն-ի հետ զրուցում կարծիք հայտնեց, որ կաթողիկոսի դէմ իրականացվող ակցիաները հեղափոխության հետևանք են, որոնք, չի բացառվում, որ կառավարվում են դրսից: «Հեղափոխությունից հետո ամեն ինչ արվում է կառավարման ղեկին մոտ կանգնած մարդկանց փոփոխության համար: Մենք արդէն ունենք Մեծ Բրիտանիայից «բերված» նախագահ, ում համար խորհրդարանում 90 պատգամավոր կողմ քվեարկեցին, ունենք կառավարություն, որը հեղափոխությունից հետո եկավ իշխանության և փոփոխություններ է սկսել բոլոր ոլորտներում, հիմա երրորդ փուլը հոգևոր իշխանության գավթման փուլն է», - ասաց Ավետիսյանը:

Մեր զրուցակիցը նշում է, որ հոգևոր դաշտում միանշանակ խնդիրներ կան, սակայն իրականացվող ակցիաները դրանցով չի պայմանավորում. «Խնդիրներ անշուշտ ունենք, և կարիք կա մաքրման անհատների ու հասարակական հարաբերություններում, երկրի հասարակական ու քաղաքական հիմունքներում: Որովհետև մեզ հայտարարեցին անկախություն, սակայն սկսեցին ճորտատիրական կարգեր սահմանել, ու մարդիկ այսօր շահագործվում են: Ամեն կերպ մարդկանց նվաստացրել են, մարդիկ հոգեպես, ֆիզիկապես ու նյութապես ճնշված են: Այստեղ ճորտատիրական կարգեր են, որ սպասարկում են կապիտալիստական երկրները», - ասաց նա:

Լիա Ավետիսյանը հնարավոր համարեց Սորոսի հիմնադրամից սնվող հի-նեթի և աղանդավորական կազմակերպությունների թաքնված մասնակցությունն իրականացվող ակցիաներում հիշեցնելով, որ դրանք ակտիվ գործունեություն են ծավալում Հայաստանում:

ԳՈՀԱՐ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

Մարդկային հոգեբանական տիպեր են, որոնք տառապում են անլիարժեքությամբ և ձգտում ինքնադրսևորման. պատմաբանը Հայոց եկեղեցու դէմ բողոքողների մասին

Հայաստանի քաղաքական դեկավարության փոփոխությունից հետո սկսված հոգեւոր դեկավարության հրաժարականի պահանջով բողոքի ակցիաները հրահրված են օտար ուժերի կողմից եւ նպատակ ունեն քայքայել Հայ եկեղեցին, այսօր լրագրողներին ասել է պատմաբան Ավագ Հարությունյանը:

«Կան մարդկային հոգեբանական տիպեր, որոնք տառապում են անլիարժեքությամբ եւ անընդհատ ձգտում են ինքնադրսևորվելու: Այդ մի քանի տասնյակ ցուցարարները նոր իրականության պայմաններում երեւի պաշտոններ չեն ստացել եւ այդ կերպ պետք է ինքնադրսևորվեն», - ասաց նա:

Ըստ պատմաբանի, այստեղ կարելու չէ կաթողիկոսի անձը. «Գարեգին Բ-ն էլ չլինէր կաթողիկոս, միեւնույն է՝ այս շարժումը

լինելու էր: Մա օտար ուժերի կողմից հրահրված շարժում է»:

Ավագ Հարությունյանը պատմական զուգահեռներ է անցկացնում. «Այս իրադարձություններին հետեւելով՝ 100 տարի առաջվա դեպքերն են հիշում: 1908 թ. Հայրապետ Մաղաքյան պատրիարք Օրմանյանին ուղղված մեղադրանքները եւ Գարեգին Բ-ին ուղղված մեղադրանքները շատ նմանություններ ունեն: Իսկ խորհրդայնացումից հետո մի շարք կրոնական գործիչներ դարձան հանկարծ թունդ աթեիստներ եւ ստեղծվեց անաստվածների շարժում, որի նպատակը եկեղեցին քայքայելն էր: Ներկա շարժումն իրականացնում են մի քանի տասնյակ քաղաքացիներ, սակայն Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցին եւ նրա գահակալը Ամենայն Հայոց կաթողիկոսն



ամբողջ հայ ժողովրդին են:

Մեր եկեղեցին տարբերվում է շատ եկեղեցիներից, Հայոց եկեղեցու դավանաբանության հիմնասկզբունքներից են ներողամտությունը եւ ազատախոհությունը: Ցավոք, Հայոց եկեղեցին հենց այս երկու հատկանիշների պատճառով հաճախ է տուժել», - ասել է պատմաբանը:

ՄԵԾ ԵՐԱԶԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՈՂԵԻՈՐՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ՝

Գ. Հատոր
Միացեալ Հայ Յեղափոխական Կուսակցութիւն
Հայ Սահմանադրական-Ռամկավար Կուսակցութիւն
Հայ Ռամկավար Կուսակցութիւն
Ազգային Ռամկավար Կուսակցութիւն

Հեղինակ՝ Յակոբ Վարդիվառեան

Մեր աշխատակիցը, Ընկ. Վարդգէս Գուրուեան, Պէրոյի Ամերիկեան Համալսարանին մէջ մասնագիտացած է Օսմանեան Կայսրութիւնը եւ Միջին Արեւելքի Պատմութիւն նիւթին մէջ: Համալսարանի մէջ անոր ուսումնասիրութիւնները կեդրոնացած էին Հայկական Յեղասպանութեան, ինքնապաշտպանութեան հերոսամարտերուն, Հայկական Դատի եւ հայկական երէք կուսակցութիւններու վրայ: Ան համալսարանական օրերէն կ'իջադասակցէր Չարթօնք՝ օրաթերթին եւ Մփիւոք՝ շաբաթաթերթին: Ընկ. Գերսամ Ահարոնեանի հսկողութեան տակ ան լայն ուսումնասիրութիւն մը պատրաստած էր Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան պատմութեան մասին եւ զայն յանձնած էր Չարթօնքի մէկ այլ օգնական խմբագրի մը: Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմին պատճառաւ, այդ լայն ուսումնասիրութիւնը կորսուած է դժբախտաբար: Ընկ. Վարդգէս Գուրուեան, որպէս պատմութեան ուսանող, պատմագրութեան պրիսմակէն դիտելով գիտէ գնահատել պատմական լուրջ ուսումնասիրութիւնները:

ԽՍԲ.

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան պատմութիւնը չէ ուսումնասիրուած այնպէս ինչպէս պէտք էր ուսումնասիրուէր: Եղած են փորձեր եւ նաեւ պատմագիրքեր (Դալլաքեան), սակայն այն լուրջ ուսումնասիրութիւնը որուն արժանի է Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը, չէ ունեցած իր պատմագրողը: Շատ կը լսէինք որ Չարթօնքի արժանաւոր խմբագիր Ընկ. Գերսամ Ահարոնեանը ծրագրած էր գրել ՌԱԿ ի պատմութիւնը, սակայն Լիբանանեան քաղաքացիական պատերազմը իր ահազնութեամբ, Ահարոնեանի բազմասպառութիւնն ու բարոյական պարտաւորութիւններու ահաւոր բեռը հանդէպ Լիբանանահայ գաղութին եւ իր կուսակցական ընկերներուն, առիթը եւ ժամանակը չեն տուած իրեն գործադրելու իր ծրագիրը:

Ուրախ ենք որ Յակոբ Վարդիվառեան յանձն առած է այս յոյժ կարեւոր եւ պատասխանատու պարտականութիւնը եւ պատմաբանէ մը ակնկալուած լրջութեամբ եւ անկողմնակալութեամբ ուսումնասիրելու եւ գործնականի վերածելու ծրագիրը:

Յակոբ Վարդիվառեանի Մեծ Երազի Ճամբուն Ուղեւորները եւ Համապարփակ Պատմութիւն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան ցարդ հրատարակուած եւ յառաջիկային հրատարակուելիք հատորները ոչ միայն զգալի բաց մը կը գոցեն մեր ժողովուրդի մէկ կարեւոր հատուածին ու ժամանակահատուածին պատմութիւնը լոյս աշխարհ բերելով, այլ նաեւ մասամբ արդարութիւն կատարած կ'ըլլան անցնող 133 տարիներու վրայ տարածուած որոշ խաւի մը նուիրեալ քաղաքական առողջ գործիչներու, ֆէտայիներու, հայդուկներու, մտաւորականներու եւ այլոց գաղափարախօսութիւնն ու գործունէութիւնը, պայքարներն ու երազները մեր եւ յաջորդ սերունդներուն ծանօթացնելու: Առաւել, անոնց գծած ազգային ուղիին հետեւելու, ապագայի ուղին բարեփոխելու եւ հայրենիքին ու հայրութեան աւելի եւս օգտակար ըլլալու մարտահրաւէր մըն է այդ: Եթէ մեր Արմենական - Ժողովրդական - Ազատական - Ռամկավար նախահայրերը Արեւմտահայաստանի մէջ եւ այլուր, այդ դժնդակ պայմաններուն տակ յաջողեցան անկարելին կարելի դարձնել, ուրեմն մենք, այս մեր ապահով, հանգիստ ու յոյսացած պայմաններուն մէջ, ինչէն ք չենք կրնար ընել:

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան պատմագիրին առջեւ բազմաթիւ խոչընդոտներ կը կանգնին: Դժբախտաբար, պարագաներու բերումով, կարելի չէ եղած անհրաժեշտ վաւերաթուղթերն ու փաստաթուղթերը, կազմաւորման տարիներուն ժողովներու ատենագրութիւններն ու անհրաժեշտ յուշագրութիւնները ապահովել պատմութեան համար: Սկզբնաղբիւրներու ժխտութիւնը շատ դժուարութիւններ կը պատճառէ պատմագրին: Հայկական թէ այլ ժողովուրդներու կուսակցութիւնները, իրենց նախակազմաւորման օրերէն իսկ փաստաթուղթեր պատրաստած ու պահած են, եւ ապա,

զարգացումներու իրաքանչիւր հանգրուանին, առատ նիւթեր ապահոված են յաջորդ սերունդներուն եւ պատմագիրներուն: Տակաւին, կարգ մը կուսակցութիւններ ունեցած են իրենց ժամանակակից պատմագիրները, որոնք առատ հում նիւթ հայթայթած եւ իրենց յաջորդներուն:

Յակոբ Վարդիվառեան, մանաւանդ Արմենականներու պատմութեան համար ապահոված է շրջանին հրատարակուած Արմենական թերթերու գրութիւններուն (ինչ որ կ'ըրցած է գտնել), ժամանակի Արմենական մտաւորականներու յուշագրութիւններուն (Արմենակ Եկարեան, Արտակ Դարբինեան, Փանոս Թերլէմէզեան, Եւայլն), սակայն հոս ալ, Ռամկավարները չեն ունեցած յուշագիրներու առատութիւն:

Հոս կ'իբարժէ յետ դարձ մը կատարել եւ ակնարկ մը նետել Յակոբ Վարդիվառեանի հրատարակած ՌԱԿ ի պատմութեան նախորդ երկու հատորներուն վրայ:

ՅԵՏԱԴԱՐՁ ԱՎՆԱՐԿ

Առաջին հատորով ան Արմենական Կուսակցութեան եւ Հայ Ժողովրդական Կուսակցութեան պատմութիւնը կը հրամցնէ մեզի: 2015-ին հրատարակուած այս 396 էջերէ բաղկացած պատմագիրքի Արմենական Կուսակցութիւն մասը կը բաղկանայ 8 բաժիններէ, իսկ Հայ ժողովրդական Կուսակցութիւն մասը՝ 4 բաժիններէ:

Այստեղ ուշագրաւ է որ Յակոբ Վարդիվառեան, վերոյիշեալ երկու կուսակցութեանց կազմաւորման եւ գործունէութեանց մասին խօսելով, փորձած է նաեւ անոնց պատմութիւնը տալ այդ կուսակցութիւններուն, մանաւանդ ականաւոր Արմենականներու կենսագրութիւններուն միջոցաւ լուսարձակի տակ առնել այդ կուսակցութեան կատարած գործունէութիւններուն հորիզոնը: Արդարեւ Երէք Մկրտիչները մասէն ետք, կը կարդանք 31 Արմենականներու տպաւորիչ կենսագրականներն ու անոնց կուսակցական գործունէութիւններուն մասին: Ուրիշ Արմենականներու գլխուն տակ կը հանդիպինք Վանի շրջանէն 175 խոնարհ հերոսներու, հայդուկներու, անձնագոհ մարտիկներու, մտաւորականներու եւ կուսակցական գործիչներու, որոնց համար ժողովուրդին ծառայելն ու անոր գոյատեւումը աւելի կարեւոր էր զան իրենց կեանքը: Հոն կան բազմաթիւ շրջաններու եւ գիւղերու անունները, ուր Արմենականներ իրենց արմատները նետած էին եւ պայքարած այդ շրջաններու հայրութեան վերագարթօնքի առաքելութեան եւ ինքնապաշտպանութեան մարտերուն:

Յակոբ Վարդիվառեանի 2016-ին հրատարակած պատմագիրքին Բ. Հատորը կը խօսի Վերակազմեալ Հնչակեան Կուսակցութեան, Գաղափարակցական Միութեան, Ազատական Կուսակցութեան եւ Հայ Ազգային Ազատական Միութեան պատմութեան մասին:

378 էջերու մէջ, ան դարձեալ կը խօսի 1880 թուականէն սկսեալ կարեւոր թուականներու եւ դէպքերու մասին, կը խօսի 3 նահատակ Վերակազմեալներու (Միւս-Շահէն, Գարեգին Զիթեան, Արփիար Արփիարեան) առաւել 29 ականաւոր Վերակազմեալներու եւ 9 Հայ Ազգային Ազատական Միութեանականներու մասին: Բաժին մը յատկացուած է Վերակազմեալներու Մամուլին:

Գ. ՀԱՏՈՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Իր պատմագիրքերու երրորդ (Գ) հատորով, Վարդիվառեան կը վերակենդանացնէ, պատմութեան փոշիներուն տակէն դուրս կը հանէ Միացեալ Հայ Յեղափոխական Կուսակցութիւն, Հայ Սահմանադրական-Ռամկավար Կուսակցութիւն, Հայ Ռամկավար Կուսակցութիւն եւ Ազգային Ռամկավար Կուսակցութիւն անունները կրող կուսակցութիւններուն պատմութիւնը:

912 էջերու (930՝ Փոխան Վերջաբանի մասով) մէջ՝ ամփոփուած՝ այս հատորը Անդրանիկ Օառուկեանը պիտի կոչէր ովկիանոսաձաւալ...

Հեղինակը, Յակոբ Վարդիվառեան, հաւատքով, կիրքով, սիրով, անսահման զոհողութիւններով եւ գիտակից ինքնազսպումով նուիրուած է այսքան ծաւալուն հատորի մը պատրաստութեան եւ հրատարակութեան: Յայտնի է որ ան նպատակ ունի բոլոր քարերը դարձնելու եւ կարելի մանրամասնութեամբ հանրութեան եւ ապագայի սերունդներուն հրամցնելու պատմագիրքերու շարք մը՝ ուր արդարօրէն բնութագրուած եւ գնահատուած ըլլան հայկական կուսակցութեան մը անաչառ պատմութիւնը, գաղափարախօսութիւնը, անոր իրաւ գործունէութիւններն ու նկարագիրը, ինչպէս նաեւ անոր սպասարկուներու, դերակատարներուն եւ գործիչներու հոյը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ «ՏԱԳՆԱՊ»ՆԵՐՈՒ ԱՌԻԹՈՎ ԲԱՐԵԿԻՐԹ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՎԱՐ ՈՃԻ ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՐՈՅՐ 3. ԱՂՊԱՇԵԱՆ

Հայ ժողովուրդը կը հպարտանայ իր Ոսկեղնիկով:
Հայոց լեզուն զինք հայ պահած է:
Հայերէնը հայու ինքնութեան անփոխարինելի զէնքն է:
Սակայն, առանց պատմութեան բաւիղներուն մէջ մտնելու, կ'արժէ արագ հայեացք մը նետել, զէք անցնող կիսադարու, աւելի ճիշդ՝ վերջին քանի մը տարիներու հայոց լեզուի պարզած վիճակին վրայ:
Ինչ որ տեղ, խրախուսիչ եւ յուսադրիչ ի՞նչ կարելի է գտնել կամ տեսնել հոն, երբ՝

- Աղճատուած
- Այլալուծուած
- Եղծանուած
- Խափանուած
- Օտարացուած է

Իր ինքնութենէն եւ էութենէն, իր սքանչելիութենէն եւ ոսկեղնիկութենէն, միանգամայն:

Ո՞ր մնաց այն Արեւմտահայերէնը, որ իր գրական ու խօսակցական գեղագարդութեամբ, հարազատութեամբ ու հնչեղութեամբ, կ'արեւոյնէր ու կ'առնէր, կը լիացնէր ու կը կենդանացնէր:

Մամուլը եւ կրթարանը, ընտանիքը եւ ակումբը, ընկերութիւնը ու մշակոյթը ամբողջովին կը բուրդէին հայերէն լեզու, իր արտասանութեամբ, գրաւորութեամբ, ոգիով, դաստիարակութեամբ եւ ընդհանրապէս հայկականութեամբ:

Անցեալի լեզուական ու գրական ժառանգութիւնը, պատմութիւնը, դարձած էին մէկական դպրոց, ուր տիրապետող գործօնը հայոց լեզուն էր, իր արտայայտչական եւ յարաբերական լծակներով:

Այսօր, սակայն, ո՞րքանով հարազատ ենք հայերէն լեզուի անադարտութեան եւ անբիծութեան, ո՞րքանով կառչած ու փարած ենք անոր ճիշդ գործածութեան կամ անսխալ հնչիւնաբանութեան:

Եթէ կան բացատրութիւններ (անշուշտ կան), ապա ի՞նչպէս կարելի է բառնալ զանոնք, խուսափիլ անոնցմէ, գոնէ թեթեւցնելու կամ մեղմացնելու այդ «կամայ թէ ակամայ» սայթաքումները:

Մեղաւորներ եւ յանցաւորներ փնտռելը կամ իրարու վրայ նետելը, առնչուած, անպարկեշտութիւն է, որովհետեւ պատասխանատուն այս «թերացում»ին հաւաքականութիւնն է, մեր իրականութիւնը, իր զանազան շերտաւորումներով ու մասնակիցներով:

Թերեւս ալ ամենէն մեծ աղէտը կու գայ, երբ հայերէնը իր տեղը կը «զիջի» օտար լեզուի մը, կը փոխարինուի տարբեր լեզուով մը եւ կամ կը ստորադասուի ուրիշին:

Եթէ միջավայրը կամ շրջանակը անխուսափելի դաշտեր ունին, բայց, արդեօք, կարելի չէ՞ գտնել միջոցներ, հայերէնը պահելու կենսունակ ու կանգուն, առանց թերագնահատելու այլ լեզուները, այլ՝ նոյնիմքն ընտանիքէն սկսելով, զարկ տալու հայերէնի փառաբանմանը ու պաշտամունքին, ընդգծելով անոր նախամեծարութիւնն ու նախապատուութիւնը:

Այլապէս ալ՝ հայութիւնը, իր զանազան պատկանելիութիւններով ու դերակատարութիւններով, գերագոյն պարտականութիւն պէտք է զգայ գուրգուրալու մայրենիին վրայ, պահպանելու անոր հմայքը, կարելի զգուշաւորութեամբ ու բժախնդրութեամբ, հեռու մնալու ու հեռու պահելու այն վտանգներէն, որոնք կը սպառնան անոր անսասանութեան, նոր սերունդին մօտ ամրացնելով այս գիտակցութիւնը, առաւելագոյն կարելիութիւններով ու հնարաւորութիւններով:

Այս արագ ակնարկը արձանագրեցիմք, երբ վերջերս, նոյն ծիրէն ներս, բայց, տարբեր պարունակներու մէջ, ականջալուր դարձանք՝

- Խեղաթիւրուած հայերէնի մը
- Գռեհկացած լեզուի մը
- Փողոցայնացած բառապաշարի մը
- Հասարակայնացած խօսելածեւի մը
- Այլանդակուած բառա-արտայայտութեան մը

Այս անճոռնի ու դատապարտելի երեւոյթը մեծապէս վիրաւորական է հայոց լեզուի վարկին համար, այլեւ՝ անընդունելի է անոր մեծարումի պահպանման, ստուերելով անոր գոյութեան լիարժէքութիւնը:

Ինչպէ՞ս կարելի է գարշահոտ ոճով վերաբերուիլ մեր Ոսկեղնիկին հետ կամ նեխած եղանակով մօտենալ մայրենիին, զայն գործածելով

թոյնի ու մաղձի դրոշմով, այս կամ այն հարց մը կամ կողմ մը պախարակելու ու քարկոծելու գնով:

Ասիկա դաւաճանական ու դաւադրական աժան փորձ մըն է, լեզուաբառապաշարը պատուար բռնելով, զայն ողողելով զծուծ հայիոյանքներով ու լուտանքներով, աղաւաղելով ամէն կարգուսարք: Օրինակ՝

- Հայաստանի մէջ կատարուած թաւշեայ յեղափոխութեան առթիւ արձակուած քստմնելի խօսքերը (ոչ բարեկարգչական կամ իշխանափոխական)

- Ս. Էջմիածինի գահակալին դէմ շղթայազերծուած բողոքին առթիւ բարձրաձայնուած վիրաւորական սլաքները (ոչ երկիւղածական կամ որդիական)

Այսպիսի անպատուաբեր եւ անպատկառ բառամթերքի յիշոցներով հանդէս գալը, որո՞ւն «դատ»ը կը պաշտպանէ եւ որո՞ւն օգտակար կրնան ըլլալ նման տխրեղծ ու տգեղ պոռթկումները, երբ կան ատոնց կրթավայել, արժանաբեր ու քաղաքավար միջոցները:

Երբեք յաւակնութիւնը չկայ, Հայաստանի, Էջմիածինի կամ Սփիւռքի մէջ կատարուած ցնցումի առաջնորդող դէպքերու պարագային, պաշտպանելու կամ մերժելու այս կամ այն կողմը (թէեւ ունիմք մեր անձնական տեսակէտն ու համոզումները), անկրթաբարոյ ոճով ու բառերով:

Մեր հետապնդածը (պահանջա՛ծը) այն է, որ այդ բոլորը կատարուին բարեկիրթ արտայայտութիւններով, առանց դեգերելու անհարկի եւ անհաճոյ ոլորապտոյտներու մէջ:

Վերջին հաշուով, ամէն ոք ըսելիք մը ունի, հակազդեցութիւն մը ունի տիրող կացութեանը մասին, որ կրնայ ըլլալ բուռն ու խիստ, հետեւաբար, երբեք արտօնելի պիտի չըլլար... գռեհկանալու եւ աժաննալու:

Հետաքրքրական թէ ոչ, ամենէն շատ եւ աւելի նման զառիթափներու վրայ եղան այն հայաստանցիները, որոնց խժալուր ձայները լսուեցան հեռաւոր ափերէ, իրենց անվայել ու ջղագրգիռ բղաւոցներով, հայիոյալի անուանարկումներով, միմչդեռ կարելի էր նոյն քննադատութիւնները ընել առանց անարգական բառակոյտերու:

Հայ ժողովուրդը երբեք չէ եղած (ու պէտք չէ ըլլայ) այն մակարդակին վրայ, որ կ'առաջնորդէ վարկաբեկութեան՝ Հայաստանէն ներս թէ դուրս, մանաւանդ երբ որեւէ «թեզ» մը պաշտպանելու կամ քննադատելու համար, կը դիմուի հայոց լեզուին, գործածելով ամենէն նուաստացուցիչ ու քստմնելի վանկարկումները:

Ատոնք խորապէս վնաս են, ինչպէս հայ լայնժառի հասարակութեան, նաեւ գլխազիր ՄԱՅՐԵՆԻԻՆ, որ հայ ժողովուրդի լինելիութեան խորհրդանիշն է, իր սրբազանութեամբ ու նուիրականութեամբ, զոր պէտք է առանձնացնել եւ անջատել որեւէ վատահամբաւութենէ:

Անկասկած, լաւ եւ աւետաբեր լուրերը ստանալու արագագոյն ու լաւագոյն միջոցը կայ: Կայ նաեւ՝ վատագոյնն ու ստորնացուցիչը:

Ատիկա ի՞նչ կրնայ ըլլալ, եթէ ոչ հրաշագործ (ու քանդագործ) նշանաւոր բջջային գործիքը, որ առաւելապէս ծանօթ է «մոպայլ» կամ «սելիւլէր» անուանումներով:

Ո՛չ պիտի քննադատենք, ո՛չ ալ պիտի գնահատենք այս «մարդամեքենան», որ «խեր» բերելով հանդերձ, «շառ» ալ եղաւ, իր այժմեականութեամբ եւ ձախաւերութեամբ:

Վերը մեր արծարծած միւթը, կը պատկանի յիշեալ երկրորդ ընտրութեան, որուն «զոհ»ը, մէկ կողմէն՝ մեր Ոսկեղնիկին հաշմունքն է, միւս կողմէն՝ անոր շահագործումով եւ ինքնավարկաբեկումով:

Երբեք փափաքելի պիտի չըլլար, այս «հրաշագործ» հաղորդակցութեան միջոցը ծառայեցնել անուանարկային նպատակներու իրագործման, ի մասնաւորի գործի լծելով մեր անգին Մայրենիին:

Ճիշդ է, գիտութիւնը կը զարգանայ, նոյնպէս՝ արհեստավարժութիւնը նոր նուաճումներ կ'արձանագրէ, բայց, ըլլալ զգոյշ, զանոնք չմղելու դէպի մեր ազգային ու լեզուական արժանապատուութեան խոցելիութեան ուղիներէն:

(Պէյրուք)

Չերքակալուած է «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի Տնօրէնը. ԱՄԾ

Հայաստանի Հանրապետութեան ազգային անվտանգութեան ծառայութեան ստացած տուեալներուն հիման վրայ, Յուլիս 2-ին, իւրացումներ կատարելու, ինչպէս նաեւ հասարակական կազմակերպութեան ծառայողի կողմէ լիազօրութիւնները չարաշահելու կասկածանքով բռնուած է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի տնօրէն Արա Վարդանեանը:



ՀՀ ԱՄԾ մամուլի կեդրոնին փոխանցած տեղեկութիւններով փաստական հանգամանքներու ճնշման ներքոյ Վարդանեանը խոստովանած է, որ տնօրինելով հիմնադրամին տրամադրուած 25 միլիոն դրամի վարկային գծով դրամատնային քարտը, անոր միջոցները օգտագործած է անձնական նպատակներով, ներառեալ, գանձեր ուղղելով տարբեր առցանց խաղատուներու մէջ խաղադրոյքներ կատարելուն:

Ըստ իր խօսքերուն, վարկային քարտէն վատնած միջոցները Վարդանեանը ետ դարձուցած է հիմնադրամին հանգանակուած գումարներու հաշուին: Այնուհետեւ անձնական միջոցները կանխիկ մուտքագրած է հիմնադրամի հաշուապահութիւն, ատով իսկ քաբցնելով հիմնադրամի գումարներուն վատնման հանգամանքը:

Միայն վերջին շաբթուան ընթացքին Վարդանեանը հիմնադրամի դրամատնային քարտէն մօտ 14 միլիոն ՀՀ դրամ փոխանցած է առցանց խաղատուներուն, իսկ 2016-2018 թուականները ինկած ժամանակահատուածին՝ այդ գումարը կազմած է շուրջ 130 000 000 միլիոն ՀՀ դրամ:

Այժմ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին մէջ կը կատարուին ստուգումներ՝ հնարաւոր չարաշահումներն ու իւրացումները բացայայտելու, ինչպէս նաեւ հանգանակուած գումարներու ծախսման օրինակներուն ճշտելու ուղղութեամբ:

Արա Վարդանեանը ձերբակալուած է: Նախաքննութիւնը կը շարունակուի:

Ծանուցում. ենթադրեալ յանցանքի մէջ կասկածուողը կամ մեղադրուողը կը համարուի անմեղ, քանի դէռ անոր մեղաւորութիւնը ապացուցուած չէ ՀՀ քրեական դատավարութեան օրէնսգիրքով սահմանուած կարգով՝ դատարանի՝ օրինական ուժի մէջ մտած դատավճիռով:

Մարտ 1-ի գործով Ռոպերթ Քոչարեանը կը հրաւիրուի ՀՔԾ՝ հարցաքննութեան

Մարտ 1-ի գործով տեղի ունեցած են նոր բացայայտումներ ու զարգացումներ: Ըստ Armtimes.com-ի տեղեկութիւններուն՝ Ռոպերթ Քոչարեանը արդէն իսկ հրաւիրուած է ՀՀ յատուկ քննչական ծառայութիւն՝ հարցաքննութեան. անոր ծանուցագիր ուղարկուած է:



Երեքշաբթի 3 Յուլիս 2018-ին, ՀՔԾ-ն տեղեկացուցած է, որ Մարտ 1-ի գործով իբրեւ մեղադրեալ ներգրաւուած է Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտպանութեան նախկին նախարար, զօրավար-գնդապետ Միքայէլ Յարութիւնեանը ՀՀ քրեական օրէնսգիրքի 300.1-ին յօդուածի 1-ին մասով, անոր համար, որ ան՝ այլ անձերու հետ նախնական համաձայնութեամբ՝ տապալած է սահմանադրական կարգը: Միքայէլ Յարութիւնեանի նկատմամբ յայտարարուած է հետախուզում:

Դատելով զարգացումներէն չի բացառուիր, որ Քոչարեանը նոյնպէս կարգավիճակ ստանայ սոյն քրեական գործով:

Շարունակուած էջ 1-էն

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ՀԵՏ

մարտահրաւերներու շրջահայեաց ուշադրութիւն, դէպի իշխանութիւն վստահութեան գնահատում, վարչապետ-նախագահ համատեղ գործակցութեան անհրաժեշտութիւն, ինչպէս նաեւ փտածութեան (կորուպցիա) դէմ տարուած աշխատանքներու գնահատում:

Նախագահ Արմէն Սարգսեան իւրաքանչիւր հարցը քննելով տուաւ լրացուցիչ եւ համոզիչ պատասխաններ: Նոր սերունդին մասնակցութիւնը ազգային կեանքի կառոյցներէն ներս անհրաժեշտութիւն նկատելով թելադրեց որ քաջալեր հանդիսանանք Հայաստան-Միջուր յարաբերութիւններուն մէջ ապահովելու անոնց մասնակցութիւնը:

Հանդիպումէն անմիջապէս ետք ՌԱԿԻ պատուիրակութեան անդամները ներկայ գտնուեցան Պրն. Արմէն Սարգսեանի նախագահութեամբ դեսպանատան պարտէզին մէջ տեղի ունեցող 100ամեակի նուիրուած հանդիսութեան եւ ճոխ հիւրասիրութեան:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՍԵՐԻԿԱՅԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԴԱՆԻԷԼ Ծ. ՎՐԴ. ՖՐԵՏԸՔԵԱՆԻ ՀԵՏ



Նոյն օրը, դեսպանատան մէջ տեղի ունեցող Հայաստանի անկախութեան դարադարձին նուիրուած յետ պաշտօնական ընդունելութեան, ՌԱԿԻ պատուիրակները ունեցան հանդիպում Արեւելեան Ամերիկայի Հայոց թեմակալ նոր առաջնորդին՝ Դանիէլ Ծ. Վրդ. Ֆրետքեանի հետ հանդիպում-զրոյց մը: ՌԱԿ Արեւելեան Ամերիկայի եւ Գանատայի Շրջանային Վարչութեան ատենապետ ընկեր Գեորգ Մարաշլեան պաշտօնապէս շնորհաւորեց նորընտիր առաջնորդ հոգեշնորհ հայրը մաղթելով ամբողջական յաջողութիւն իր ազգանուէր եւ հոգեւոր գործունէութեան մէջ: Նիւ Եորքէն Յակոբ Վարդիվառեան յանձնառու եղաւ շարունակելու տասնամեակներու վրայ երկարող աւանդական այն բարի գործակցութիւնը որ ՌԱԿն ու ԹՄՄ ունեցած են անխտիր գրեթէ բոլոր թեմակալ առաջնորդ հայրերու հետ:

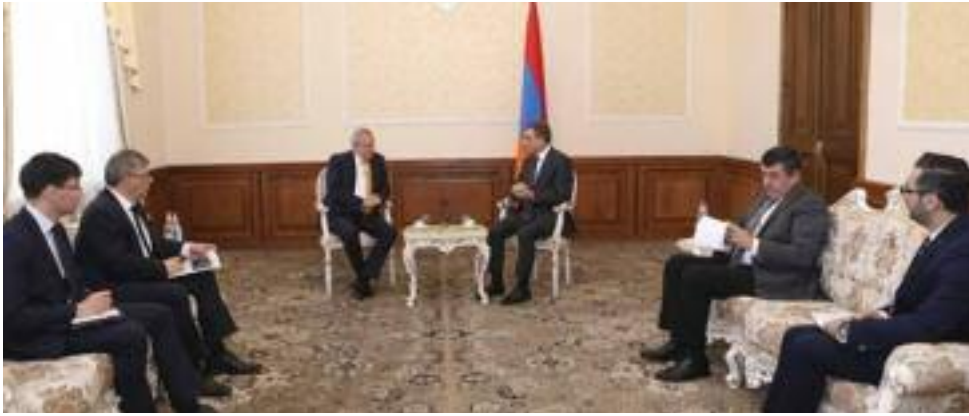
Մայր Աթոռի հայաստանեան կարգ մը շրջանակներէն ներս տեղի ունեցող աննախադէպ բողոքի արտայայտութիւններու մասին տեղի ունեցաւ կարծիքներու փոխանակում եւ երկխօսութիւն:

Հայր Ֆրետքեան անհրաժեշտութիւն նկատեց եկեղեցական հոգեւոր դաստիարակութեան ջամբումը մանաւանդ մեր նոր սերունդին ու երիտասարդութեան մօտ, զուգահեռ ազգային դաստիարակութեան: Ան ըսաւ թէ եկեղեցին ունի կատարելիք հոգեւոր ու քրիստոնէական առաքելութեան: Եկեղեցին պէտք չէ ըլլայ ամէն մարդու համար ամէն բան:

Նիւ Եորքի ազգային առաջնորդարանի կալուածին հետ կապուած օդային տարածքի իրաւունքի վաճառման եւ անոր հետ կապուած նիւթական այլ հարցերու մասին տուաւ կարգ մը տեղեկութիւններ, սակայն նկատողութեան յանձնեց որ այս ծրագիրը տակաւին կը մնայ սաղմային վիճակի մէջ եւ թէ տակաւին չկան յստակ եւ որոշակի վերջնական որոշումներ: Իբրեւ նորընտիր առաջնորդ կը փափաքի ժամանակ ունենալ խորապէս ուսումնասիրելու հարցերը:

Ան խոստացաւ շարունակել այն գործակցութեան յարաբերութիւնները զորս ունեցած են նախկին առաջնորդները, մանաւանդ Մեծագոյն Նիւ Եորքի մեր շրջանակին հետ:

Հայաստանի Մէջ ՌԴ Դեսպանը Կը Խոստանայ Բոլոր Զանքերը Ներդնել Յարաբերութիւններու Ամրապնդման Համար



ՀՀ ԱԺ նախագահ Արա Պապոյեան Յուլիս 2-ին ընդունած է Հայաստանի մէջ Ռուսաստանի նորանշանակ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Մերկէյ Քոփիրքինը:

Ինչպէս կը փոխանցէ «Արմէնփրես»-ը, ՀՀ ԱԺ լրատուութեան եւ հանրային կապերու վարչութենէն կը տեղեկացնեն, որ ԱԺ նախագահը, շնորհաւորելով դեսպանին առաքելութեան ստանձնման կապակցութեամբ, յոյս յայտնած է, որ ան իր գործունէութեամբ կը նպաստէ հայ-ռուսական բարեկամական կապերու հետագայ զարգացման ու ամրապնդման:

Երկու երկիրներու դաշնակցային եւ ռազմավարական յարաբերութիւններուն մէջ Արա Պապոյեան կարեւորած է խորհրդարանական դիւանագիտութեան դերը: Օրէնսդիր մարմինի ղեկավարը անդրադարձած է միջազգային խորհրդարանական հարթակներու վրայ արդիւնաւէտ համագործակցութեան շարունակականութեան:

ԱԺ նախագահը նշած է, որ Հայաստանը կրնայ կամուրջ դառնալ ԵԱՏՄ-ի եւ ԵՄ-ի միջեւ՝ նպաստելով երկխօսութեան:

Մերկէյ Քոփիրքինը վստահեցուցած է, որ կը ներդնէ բոլոր ջանքերը երկու ժողովուրդներու դարաւոր բարեկամութեան ամրապնդման, դաշնակցային յարաբերութիւններու ընդլայնման ուղղութեամբ:

Դեսպանը բարձր գնահատած է Արա Պապոյեանի ներդրումը երկու երկիրներու յարաբերութիւններու զարգացման հարցին մէջ:

Զրուցակիցները ընդգծած են Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ կապերու զարգացումը բոլոր ոլորտներուն մէջ, ինչպէս նաեւ արձանագրած են վերջին տարիներու ձեռքբերումները: Այս թեմայի ծիրին մէջ Արա Պապոյեանը համոզում յայտնած է, որ այսուհետեւ երկկողմ փոխգործակցութիւնը նոյնպէս կը շարունակէ զարգանալ գործընկերութեան եւ վստահութեան մթնոլորտի մէջ:

Կողմերը անդրադարձած են նաեւ ՀՀ Ազգային ժողովի եւ ՌԴ Դաշնային ժողովի միջեւ համագործակցութեան միջ-խորհրդարանական յանձնաժողովի յաջորդ նիստին առնչուող հարցերուն, Հայաստանի մէջ սպասուող խորհրդարանական արտահերթ ընտրութիւններուն, երկկողմ հետաքրքրութիւն ներկայացնող այլ թեմաներու:

Ասիկա ո՛չ թէ պետութիւն է, այլ՝ մաֆիա. Կարօ Փայլան Թուրքիոյ մասին

Քրտամէտ ընդդիմադիր «Ժ ո ղ ո վ ու ը զ ն է ր ու ղ է մ ո կ ր ա տ ա կ ա ն կ ու ս ա կ ց ու թ ե ա ն» (HDP-ԺԴԿ) հայ պատգամաւոր Կարօ Փայլան արձագանգած է Թուրքիոյ ներքին գործոց նախարար Սուլէյման Սոյլուի այն սպառնալիքներուն, որոնք ուղղուած էին իրենց կուսակցութեան եւ համանախագահ Փերուին Պուլտանին: Սոյլուի սպառնալիքներուն մասին յայտնած էր նոյնիսկ Պուլտանը: Այս մասին կը հաղորդէ Ermenihaber.am-ը: Փայլան Twitter-ի իր էջին կատարած է հետեւեալ արձանագրութիւնը.



Վարչապետը Ընդունած Է ԱՊՀ Կաշառակերութեան Հակազդման Միջոցառական Խորհուրդի Նիստի Մասնակիցները

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ընդունած է Երեւանի մէջ տեղի ունեցող ԱՊՀ կաշառակերութեան հակազդման միջոցառական խորհուրդի նիստին մասնակից պատուիրակութիւններու ղեկավարները ԱՊՀ գործադիր կոմիտէի նախագահի տեղակալ Ակիպայ Սմակուլովին, Պելառուսիոյ գլխաւոր դատախազ Ալեքսանտր Քոնիւլին, Ղրղըստանի գլխաւոր դատախազ Օթթուրպէք Ճամշիթովին, ՌԴ գլխաւոր դատախազի տեղակալ Վլատիմիր Մալինովսքին, ԱՊՀ անդամ պետութիւններու գլխաւոր դատախազներու համադասիչ խորհուրդի գործադիր քարտուղար Լէոնիտ Երմոլաւեիս եւ Ղազախստանի պետական ծառայութեան եւ կաշառակերութեան հակազդման գործերով գործակալութեան նախագահ Ալիք Շփեքպաւեիս: Այս մասին, ինչպէս կը փոխանցէ «Արմէնփրես»-ը, կը տեղեկացնեն ՀՀ կառավարութեան տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութենէն:



Վարչապետը ողջունած է հիւրերուն եւ կարեւորած Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկիրներու դատախազութիւններու փոխգործակցութեան զարգացումը, իրաւական փոխօգնութեան ոլորտին մէջ գործակցութեան համակարգերու բարելաւումը: Նիկոլ Փաշինեան նշած է, որ ՀՀ կառավարութիւնը վճռական պայքար կը մղէ կաշառակերութեան դէմ, ինչ որ հաստատապէս շարունակական բնոյթ պիտի կրէ՝ երկրի հետագայ զարգացման թափը խթանելու նպատակով: Գործադիրի ղեկավարը յոյս յայտնած է, որ ԱՊՀ երկիրներու դատախազութիւններուն միջեւ կ'ընդլայնուի փոխգործակցութիւնը, ինչը կը նպաստէ կաշառակերութեան դէմ պայքարի արդիւնաւէտութեան բարձրացման, օրինականութեան, մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան ամրապնդման:

Հանդիպումին մասնակիցները անդրադարձած են համագործակցութեան խորացման հեռանկարներուն, ԱՊՀ կաշառակերութեան հակազդման միջոցառական խորհուրդի ներուժը աւելի նպաստակային օգտագործելու հնարաւորութիւններուն եւ ուղղութիւններուն: Կարեւորուած է յատկապէս անդրազգային յանցաւորութեան դէմ հասցեական պայքար մղելու համար գործարար տեղեկութեան եւ փորձի փոխանակումը:

Կողմերը կարեւորած են ԱՊՀ երկիրներու դատախազութիւններու միջեւ առկայ փոխվստահութեան ամրապնդումը եւ համոզում յայտնած, որ համատեղ ջանքերով կարելի կ'ըլլայ նուազագոյնի հասցնել կաշառակերութիւնն ու անկէ ածանցուող այլ արատաւոր երեւոյթները:



«Եթէ պետութեան նախարարը իր մաֆիոզ բերանով կը սպառնայ իր մեծութեամբ Թուրքիոյ երրորդ կուսակցութեան, ուստի կրնանք ըսել, որ ասիկա ո՛չ թէ պետութիւն է, այլ՝ մաֆիա»:

Յիշեցնենք, որ Սուլէյման Սոյլուն սպառնացած էր, թէ Թուրքիոյ Ադրը բնակավայրին մէջ քարը քարի վրայ չի ձգեր՝ ինչպէս եղած է Սուրի, Նուսայպիին եւ Ճիզրէի մէջ քիւրտ զինեալներու դէմ ռազմական գործողութիւններուն ժամանակ:

Շարունակում էջ 2-ին

ՄԵԾ ԵՐԱԶԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՈՂԵՒՈՐՆԵՐԸ ...

Այստի ունենալով որ իր պատմագիրքին Գ. հատորով Վարդիվառեան կը խօսի 1906 թուականէն մինչեւ 1921 թուական կատարուած դէպքերու մասին, ան իր տրամադրութեան տակ ունի այլեւս պատգամաւորական ժողովներու ատենագրութիւնները, զանազան կուսակցութիւններու կամ միութիւններու միջեւ միաւորման համար տեղի ունեցած բանակցութիւններուն արձանագրութիւններն ու ատենագրութիւնները, օրուան գործիչներուն, գլխաւոր դերակատարներուն յուշագրութիւններն ու մամուլին լայն արձագանգները. ան աւելի մանրամասն կը խօսի դէպքերու յաջորդականութեան եւ շղթային մասին:

Ոմանք կրնան մտածել որ Սոցեալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութիւնն ու Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը իրենց պատմութեան շրջանին անուանափոխութիւններու չենթարկուեցան: Ինչո՞ւ ուրեմն Ռամկավարները ամէն հանգրուանին ստիպուած եղան անուանափոխութեան: Յակոբ Վարդիվառեան, պատմական յստակ տուեալներով ցոյց կու տայ թէ ինչպէս ժամանակներու եւ պայմաններու փոփոխութեանց պատճառով, Արմենականներու իրաւայաջորդները, քաղաքական թէ ազգային նոր պայմաններուն յարմարելու եւ իրենց համայնքներուն եւ ժողովուրդին աւելի լաւ եւ մանաւանդ աւելի ճիշտ ծառայելու համար, նոյն գաղափարին ու նպատակին ծառայող զանազան խմբակցութիւններու եւ յայտնի անհատներու հետ միանալով, տրամաբանական անուանափոխումներ ալ ունեցան: Այս ցոյց կու տար վերանորոգուելու, արդիականանալու, օրուան զարգացումներուն հետ քայլ պահելու եւ աւելի հզօրանալու տրամադրութիւնն ու տրամաբանութիւնը միացող կուսակցութիւններու լուսամիտ ղեկավարութեան եւ անդամակցութեան:

Գ. Հատորին մէջ դարձեալ կը տեսնենք իրողութիւնները ճիշտ տեսնելու եւ ճիշտ ներկայացնելու Վարդիվառեանի ճիգը: Շատ զուսպ եւ արդար է ան իր գնահատականներուն եւ քննադատութիւններուն մէջ: Շատ զգալի է իր կուսակցագարութենէ հեռու մնալու փորձութեան յաղթահարումը:

Այս գիրքը, պատմական իրերայաջորդ դէպքերու թուագրումը, արձանագրութիւնը չէ, այլ երկար եւ սեւ շղթայի մը տրամաբանական եւ պատմագիտական հիւստածքը: Այո, հեղինակը կը խօսի նաեւ մեր հերոսամարտերու մասին, մեր յաղթանակներու մասին, սակայն նոյնիսկ այդ փայլատակուած յաղթական հերոսամարտերու երկնակամարը ծածկուած էին սեւ ամպերով:

Հոս, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան նախաքաղաքիչ կուսակցութիւններու պատմութիւնը կապուած է, հիւստած է, ոչ միայն ժամանակաշրջանի եւ շրջանի հայոց պատմութեան հետ, այլ եւ նաեւ Օսմանեան Կայսրութեան, Ռուսիոյ եւ Եւրոպայի պատմութեան հեքին հետ, պատերազմներու, դաշնագիրներու եւ մեր դէմ գործադրուած դաւերու հետ: Այս պատմագիրքին մէջ մենք իրաւասու կը ըլլանք նաեւ շրջանի պատմութեան եւ մասամբ կը հասկնանք թէ ինչո՞ւ Կուսակցութիւնը անցած է վերակազմաւորման, անուանափոխութեան զանազան փուլերէն:

Նախկին երկու հատորներու նման, Գ. Հատորն ալ ունի իր բաղկացուցիչ մասերը: Չորս կուսակցութիւններու ծագման, զարգացման եւ ապա միութեան բանակցութիւններուն մասին կան լայն տեղեկութիւններ, 1906 թուականէն սկսեալ:

Կարեւոր թուականներ եւ Դէպքերու մասը կը սկսի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան հիմնադրութեամբ (1906), նկատի ունենալով որ ՀԲԸՄիութեան հիմնադիրներուն մէջ մեծ էր թիւը Սահմանադրական Ռամկավարներուն:

30 ենթաբաժանումներու մէջ մենք իրագել կը ըլլանք ժամանակաշրջանի միջազգային եւ ազգային զարգացումներուն եւ վերիվայրումներուն:

Հայ Սահմանադրական Ռամկավար Կուսակցութեան քայլերը եւ 14 մասնաճիւղերը ներկայացնելէ ետք, կը խօսուի Մեծ Եղեռնի եւ կուսակցութեան կարեւոր իրագործումներուն մասին, ինչպէս Վանի ինքնապաշտպանութիւնը, Մուսա Լերան հերոսամարտը, Ամանոսի կորիւնները, ՀՍՌԿ մասնացութիւնը Կովկասեան Կամաւորական Շարժումին, Ռամկավար Օդային Տորմիդ: Դժբախտաբար, Ռամկավար խմբագիրներն ու յօդուածագիրները կարծէք անտեսած են Ռամկավարներուն ներդրումը մեր ազգային ինքնապաշտպանութեան հերոսամարտերուն: Համեստութիւնը հոս անընդունելի է: Ռամկավար ֆետային եւ հայդուկը նոյնքան արժանի է գնահատանքի եւ փառքի, որքան որեւէ կուսակցութեան պատկանող ազատամարտիկ:

Հաւանաբար Ռամկավար ղեկավարութեան այս անտեսումին պատճառաւ ուրիշ կուսակցութիւն մը յափշտակած է ֆետայական շարժումը եւ այնպէս մը նկարագրած՝ որ միայն իրենք են՝ ազգին փրկիչները: Վարդիվառեան այդ բացը փորձած է գոցել եւ գոնէ մասամբ միայն արդարութիւն ընել Ռամկավար ֆետայիներուն:

Այս առիթով, կոչ կը արեւ Յակոբ Վարդիվառեանին որ լրջօրէն մտածէ հատոր մը պատրաստել Արմենական եւ Ռամկավար հերոսներու մասին, մարտական հերոսներու, ֆետայիներու մասին, կարելի մանրամասնութիւններով:

Հոս դարձեալ Սահմանադրական Ռամկավար Կուսակցութեան գաղափարախօսութիւնն ու ազգային գործունէութեան մէկ մասը շատ յստակօրէն կը ներկայացուի երեք (3) Միհրան Տամատեանի, Վահան Թէքէեանի եւ Լեւոն Մկրտիչեանի, ինչպէս նաեւ 97 կուսակցական այլ ակնառու գործիչներու, մտաւորականներու եւ հերոսներու կենսագրութիւններուն ընդմէջէն: Շատ հետաքրքրական է այս ձեւը: Մինչ մէկ կողմէն կը ճանչնանք եւ կը ծանօթանանք ժամանակի հսկաներուն, միւս կողմէն, կը սորվինք նաեւ կուսակցութեան պատմութեան ու անոր գաղափարախօսութեան մասին:

Այս հատորին մէջ Վարդիվառեան մեզի կը ծանօթացնէ նաեւ բաղադրիչ կուսակցութիւններուն՝ Նպատակներուն, Ծրագիր Կանոնագիրներուն, սկզբունքներուն, գործելակերպին եւ քաղաքական ուղեգիծներուն մասին:

Հայաստանի Առաջին Հանրապետութեան քաղաքական կառավարութեան մաս կազմող Ժողովրդական-Ռամկավարներուն դիրքը Հանրապետութեան շրջանին թէ Սովետական Հայաստանի հանդէպ դիրքորոշումին մասին շատ յստակ, բայց ոչ-կողմնակալ հաստատումներ կան փաստերու եւ տուեալներու լոյսին տակ:

Կիլիկիոյ միօրեայ անկախութեան մասին կան շատ հետաքրքրական տուեալներ: Միհրան Տամատեանի նամակը, Անկախութեան Աքթը, ստորագրուած տասը (10) եկեղեցական եւ ազգային պատասխանատու առաջնորդներու կողմէ: Ֆրանսացիներու կողմէ գրաւուած Կիլիկիան յոյսի եւ յուսախաբութեան նոր ալիքներ տարածած էր տուն վերադարձած կիլիկեցիներու հոգիներուն մէջ:

Յակոբ Վարդիվառեան ճշգրտօրէն ցոյց կու տայ ՀՍՌԿուսակցութեան ազգակերտման եւ հայապահպանման որոշ եւ զանազան գործունէութիւնները Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Միջին Արեւելքի, Կիլիկիոյ, Պուկարիոյ եւ Փարիզի մէջ: Կուսակցութեան գործակցութիւնը Զօրավար Անդրանիկի եւ ՀՀ Վարչապետ Ալեքսանտր Խատիսեանի կազմակերպած Հայաստանի համար հանգանակութիւններուն, Ոտոս Նուպար Փաշայի գլխաւորած Հայ Ազգային Պատուիրակութեան մէջ թէ այլուր, յստակօրէն արձանագրուած է: Չէ մոռցուած նաեւ կուսակցութեան մամուլի (38) թուարկումը եւ կարճ տեղեկութիւններ՝ իւրաքանչիւրին մասին:

Փոխան Վերջաբանի հատուածին մէջ կը կարդանք հեղինակին Բ. Հատորին մասին գրուած շնորհաւորագիրներէ եւ գրախօսականներէ հատուածներ:

Կը կարծեմ որ աւելի յարմար պիտի ըլլար եթէ այս Գ. Հատորը բաժնուէր երեք տարբեր հատորներու: Կարելի էր Միացեալ Հայ յեղափոխական Կուսակցութեան եւ Հայ Սահմանադրական-Ռամկավար Կուսակցութեան պատմութիւնները մէկ հատորի մէջ ամփոփել, եւ Հայ Ռամկավար Կուսակցութեան եւ Ազգային Ռամկավար Կուսակցութեան պատմութիւնները՝ երկրորդ հատորի մը մէջ: Այս կուսակցութիւններու գլխաւոր գաղափարախօսներուն եւ գործիչներուն կենսագրութիւնները կարելի էր միացնել այդ հատորներուն մէջ, իսկ միւս գործիչներուն կենսագրութիւնները, հաւանաբար աւելի ընդլայնուած ձեւով, հրատարակել այլ հատորով:

Այս սքանչելի պատմագիրքը ձօնուած է Ռամկավար մեր համբուրելի ընկերներուն՝ որոնք տարածեցին եւ կիրարկեցին Ռամկավարական գաղափարախօսութիւնը եւ սկզբունքները՝ Հայ կեանքէն ներս մնալով Ազատագրական Շարժումին մեծ ռաիվիրաները:

Գ. Հատորին մեկենասութիւնը դարձեալ յանձն առած են Ազգային մեծանուն բարերար Տէր եւ Տիկին Նազար եւ Արտեմիս Նազարեանները, ի յիշատակ իրենց ծնողաց՝ Լեւոն եւ Մաթենիկ Նազարեաններուն:

Ամփոփելով, կը արեւ որպէս պատմութեան ուսանող, շնորհաւորել Յակոբ Վարդիվառեանը իր այս հսկայական աշխատանքին համար, եւ մաղթել որ յաջորդ հատորները շուտով լոյս տեսնեն:

Լոս Անճելըս

Վահագն Մարգարեան

Հայաստանի պալեի պարող Վահագն Մարգարեան վերջերս մասնակցեցաւ Պալթեան երկիրներու պալեի միջազգային չորրորդ մրցումին ու տիրացաւ ախոյանութեան:



Միջազգային մրցումը կայացաւ 18-22 Յունիսին, Լաթւիոյ մայրաքաղաք Ռիկայի մէջ: Մասնակիցներու կարգին էին Ռուսաստանէն, Ամերիկայէն, Գերմանիայէն, Լեհաստանէն, Ուքրանիայէն, Սպանիայէն, Պրագիլէն, Ճաբոնէն, Թուրքիայէն եւ այլ երկիրներէն:

Երեսնի «Ալեքսանդր Սպենդիարեան» պալեի եւ Օփերայի թատրոնի մենակատարներէն Վահագն Մարգարեան արժանացաւ մրցաշարքի Կրան-փրի մրցանակին:

22ամեայ պալեի պարողը հրաւիրուած է նաեւ մասնակցելու 2019ին Ամերիկայի մէջ կազմակերպելի «Վալէնթինա Բոզովա» անունով միջազգային մրցումին:

Սուրիահայ լուսանկարիչ Յակոբ Վանէսեան Փարիզի մէջ արժանացաւ մրցանակի



Սուրիահայ լուսանկարիչ Յակոբ Վանէսեան Փարիզի մէջ կայացած լուսանկարչական մրցումին արժանացաւ մրցանակի:

Ան մրցումին մասնակցեցաւ «Պատերազմ» բաժինին մէջ, ուր ներկայացուց «Պատերազմի ճարտարապետութիւն», «Տարբեր պատմութիւններ» եւ «Պատե-րազմի դիմանկար» խորագիրով երեք լուսանկարներ:



Նշենք, որ 1970-ին Հալէպ ծնած լուսանկարիչ Յակոբ Վանէսեան մասնագիտութեամբ արծաթագործ է. ան նկարչութեամբ կը զբաղի սիրողական մակարդակով: Սուրիոյ պատերազմին ընթացքին ան Հալէպի ժողովուրդի, տուններու եւ թաղամասերու իսկական պատկերները փաստագրած է նկարներու միջոցաւ, ցոյց տալով ժողովուրդին կրած տառապանքը:

Ան 2014-ին ցուցահանդէտով հանդէս եկած էր Դամասկոսի մէջ, ներկայացնելով «Հալէպ. քաղաքակրթութիւն եւ մոխիր» խորագիրով աշխատանքներու հաւաքածոն: 2015-ին «Սոռցուած մարդկութիւն» խորագիրին տակ ան մէկտեղած էր լուսանկարներու շարք մը եւ զայն ցուցադրած էր Երբեք ՄԱԿ-ի շէնքին մէջ, իսկ 2016-ին Ատանայի «Նազըմ Հիքմէթ» մշակոյթի կեդրոնին մէջ:

Անցեալ տարի ան նաեւ լուսանկարներու մրցանակաբաշխութեան միութեան կողմէ կազմակերպուած մրցումի մը մասնակցեցաւ՝ արժանանալով մրցանակի՝ «Պատերազմ ու հակամարտութիւն» բաժինին մէջ, իր «Վերջին նկար» խորագիրով լուսանկարին համար:

Յակոբ Վանէսեան յայտնի է իր սեւ ու սպիտակ նկարներով:

Առաջին անգամ ըլլալով՝ հայ կինը արժանացաւ պատուաւոր ախալցիացիի կոչման

Ախալցիա քաղաքի բնակիչները Յունիս 30-ին տօնեցին քաղաքին տօնը: Ըստ Akhalkskha.net-ի քաղաքի տարբեր շրջաններու մէջ, տօնին առիթով, իրականացան շարք մը ձեռնարկներ: Մակայն, գլխաւոր ձեռնարկը կայացաւ Ռաբաթի բերդի տարածքին մէջ եւ ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս գլխաւոր ձեռնարկին ժամանակ յայտնի դարձաւ պատուաւոր ախալցիացիի կոչման արժանացած քաղաքացիներուն անունները:



Այս տարի պատուաւոր քաղաքացիի կոչման արժանացան բժիշկ Ռուզաննա Մելիքեանը, ձեռագործող, արհեստաւոր Մարիամ Ժուժուսաձէն եւ Մեթրոփոլիթ Ստեփան Կալաիջիշվիլին: Հարկ է նշել, որ արդէն քանի մը տարի է, որ գոյութիւն ունի տուեալ նախաձեռնութիւնը, բայց միայն այս տարի է, որ ազգային փոքրամասնութեան ներկայացուցիչը կ'արժանանայ տուեալ կոչման:

Ձեռնարկներուն ծիրէն ներս՝ Ռաբաթի բերդի տարածքին մէջ տեղի ունեցաւ վրաց արհեստի եւ արուեստի գործերու ցուցահանդէս-վաճառք: Տօնին առիթով իրականացան նաեւ շարք մը մարզական ձեռնարկներ: Իսկ գլխաւոր համերգին ժամանակ վրացական երգի ու պարի խումբերուն կողքին՝ հանդէս եկան նաեւ հայկական խումբերը եկեղեցւոյ կից «Ախալցիա» երգի ու պարի խումբին, դպրոցի պարախումբին եւ ջութակահար Յարութիւն Չարօխչեանի գլխաւորութեամբ:

Ախալքալաքի Մերենիայի Վանքը՝ Մշակութային Ժառանգութեան Յուշարձան

Վրաստանի մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան ազգային գործակալութեան կողմէ Միւնխենի մշակութային ժառանգութեան յուշարձանի կարգավիճակ շնորհելու գործընթացը: Այս անգամ, ըստ Jnews.ge-ի, կարգավիճակ ստացաւ Մերենիայի վանքը, կը հաղորդէ Artsakhpress.am-ը:



Ըստ Վրաստանի մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան ազգային գործակալութեան, եկեղեցին ոչ թէ Մերենիա՝ այլ Պուղաշէն գիւղի տարածքին վրայ է, սակայն այնտեղ բոլորը կը համարեն, որ վանքը Մերենիա գիւղինն է:

Ըստ Գործակալութեան՝ եկեղեցւոյ անունը «Խիդիշվաթի» է, որ թարգմանաբար կը նշանակէ խիդի՝ կամուրջ, ջվաթի՝ խաչ: Իսկ տեղացիները զայն կ'անուանեն «Կոռած վանք» (ջարդուած): Անիկա X-րդ դարու կառոյց է:

Կարգավիճակը շնորհուած է Վրաստանի մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան ազգային գործակալութեան տնօրէն Նիկոլոզ Անթիձէի համապատասխան հրամանագիրով 2018 Մայիս 8-ին:

Կարմիր քարով կառուցուած վանքը վնասուած է: Մուտքը արեւմուտքէն է: Դուռը կամարաձեւ, հարաւային պատին մեծ եւ երկար պատուհան կայ, արեւելեան պատին մօտ բազալտէ քարով խաչ ամրացուած է հիմքին: Վանքին շուրջը հին գերեզմանոց է, ուր պահպանուած են ձիու եւ խոյի գերեզմանաքարեր: